

יודישער רעליגיזער אַרכִיטֹּעֶר-וּוֹהָלְקָאמִיטֶעֶט בֵּי פֿוּלִי אָגָוָדָה יִשְׂרָאֵל אַיִלְלָה.

אַגְּרוּסֶעֶר וּרְאַהֲלַ-מִיטִּינֶג

אַד. פֿאַרְוּאָס גַּעַהּ מִיר צֹו דִּי אַיצְטֶגֶעֶסֶיַּה-וּאַדְלָעַזְיַּן, אַיִלְלָה וּעֲמַעַן דָּאַרְפָּעַזְיַּן מִיר שְׁטִימָעַז?
רַעֲפָרִירְגֶּן וְעַלְעַן דִּי-תְּחַ.

פֿוּנֶס יִ. צְּעַדְעַרְבּוּיִם, דִּבְּאַמְּאָזְזֶן, יְ. פֿ. לְאַנְדְּעַנְבָּעָרְגֶּן, יְ. דִּיְשַׁעַן, נְ. נַסְבּוּיִם אַיִלְלָה.
אַיִלְלָה אַנְגָּן פְּרִיאָן
חַבְרִים אֹוּ סִימְפָּאַטְּיַּעַר קָומָט מַאַסְעָנוּוּיִוּן!

הַיּוֹנְט, דָּאַגְּנְעַרְשָׁהָגָן, בֵּי חַצָּאָ, 5/9.
פִּינְקְשְׁטִיךְ 8 אַחֲנָגָן קָומָט עַלְעַן אַיִלְלָה
פָּאַלְמָס-טַעַטְעָרְגֶּן, גַּעַוְשָׁעָר 17.

אַד. פֿאַרְוּאָס גַּעַהּ מִיר צֹו דִּי אַיצְטֶגֶעֶסֶיַּה-וּאַדְלָעַזְיַּן, אַיִלְלָה וּעֲמַעַן דָּאַרְפָּעַזְיַּן מִיר שְׁטִימָעַז?
רַעֲפָרִירְגֶּן וְעַלְעַן דִּי-תְּחַ.

גרענטער פראָצעָעַס פֿוּן אַנְדָּעַר צְרִיכָן

50.000 דָּאַקְוּמְעַנְטֶעַזְיַּן בִּיִּים סְטָאוּרִיסְקִי-פְּרָאָצעָעַס

צְוִיְּשַׁע צְיַהְוָגָן פֿוּן דָּעַר

אַיְנוּוּסְטִּיעַ-הַלוֹּאָה

וְאַרְשָׁאָן, 4 (פְּלַעַגְעָנִי)

נַעֲמָנָן אַיִלְלָה פְּאַרְגְּעַקְעִמָּן דִּי צְוִיְּשַׁע צְיַהְוָגָן

פֿוּן דָּעַר 3 פְּרָאָצעָעַסְטִּיעַ רַעֲמִירְטֶר אַיִלְלָה

טִיצְיַּט-הַלוֹּאָה. שֶׁפְּאַבְּגָעַן וּעֲוֹנוּגָעַן:

5 גַּדְעָן, טַעַרְעָן, 00569 אַבְּלַגְגְּעַיְּ-כּוּמָר 5

1 - 1729 30 - 0555 24 - 0343 24 - 0264

41 - 1280 30 - 1576 10 - 1790 7 - 1046 6 - 1451

17 - 2722 17 - 2598 48 - 1059 42 - 1666

46 - 2051 45 - 2677 24 - 2421 24 - 2141

6 - 3478 49 - 2661 47 - 2022 47 - 2744

48 - 3920 24 - 3100 10 - 8647 7 - 3320

30 - 4085 17 - 4270 13 - 4045 4 - 4040

24 - 5340 13 - 5469 4 - 5178 44 - 4652

41 - 5426 32 - 5098 33 - 5527 26 - 5140

4 - 6112 48 - 5407 46 - 5184 41 - 5181

24 - 6237 8 - 6303 6 - 6914 5 - 6575

1 - 7124 1 - 7723 49 - 6980 45 - 6666

8 - 7507 8 - 7075 7 - 7228 5 - 7056

49 - 7161 45 - 7301 44 - 7328 32 - 7806

30 - 8849 19 - 8941 7 - 8042 8 - 8903

17 - 9055 35 - 8925 30 - 8188 30 - 8720

44 - 9082 42 - 9440 26 - 9795 10 - 9277

10 - 10009 1 - 10368 1 - 10020 46 - 9108

45 - 10199 35 - 10123 32 - 10429 26 - 10981

19 - 11977 13 - 10402 4 - 11367 46 - 10908

49 - 11127 45 - 11266 45 - 11410 30 - 11421

13 - 13823 7 - 18585 49 - 12469 32 - 12749

46 - 18507 32 - 13016 32 - 13502 32 - 13548

46 - 14375 24 - 14517 13 - 14100 8 - 14288

8 - 15579 8 - 5119 5 - 15528 1 - 15288

8 - 16429 6 - 16747 49 - 15858 25 - 15401

44 - 16134 41 - 16517 26 - 16704 10 - 16837

32 - 7843 30 - 17683 18 - 17988 49 - 16646

19 - 18315 8 - 18864 48 - 17798 49 - 17101

32 - 18155 32 - 18995 30 - 18931 10 - 18101

48 - 18827 46 - 18875 46 - 18829 41 - 18361

42 - 19554 17 - 19051 13 - 19991 10 - 19401

13 - 20217 5 - 20199 47 - 19803 47 - 19976

47 - 20608 47 - 20469 44 - 20485 13 - 20254

35 - 21490 35 - 21362 26 - 21908 8 - 21204

13 - 22547 6 - 22254 49 - 21243 46 - 21574

49 - 22710 30 - 22206 24 - 22818 24 - 22994

11 - 0077 4 - 1816 35 - 20000 1000

27 - 00271 18 - 0012 11 - 0877 11 - 0673

27 - 1663 18 - 1824 11 - 1150 36 - 00447

45 - 1823 39 - 1308 36 - 1445 35 - 1052

27 - 2397 27 - 2519 3 - 2308 3 - 2945

3 - 3884 36 - 2914 36 - 2388 27 - 2608

11 - 3893 11 - 3820 11 - 3268 11 - 3803

27 - 3595 27 - 3313 18 - 3556 18 - 3558

3 - 4502 45 - 3416 35 - 3130 35 - 3067

21 - 4461 18 - 4093 18 - 4582 8 - 4120

35 - 4668 35 - 4585 27 - 4021 27 - 4402

3 - 5021 45 - 4021 39 - 4509 30 - 4277

27 - 5075 27 - 5646 27 - 5652 21 - 5989

3 - 6074 45 - 5190 36 - 5024 36 - 5880

27 - 6053 27 - 6354 21 - 6514 11 - 6596

45 - 6200 35 - 6432 27 - 6012 27 - 6578

11 - 7584 11 - 7972 8 - 7389 49 - 6167

49 - 7771 27 - 7293 21 - 7964 18 - 7506

21 - 8526 11 - 8789 49 - 7840 49 - 7581

39 - 8516 36 - 8164 35 - 8551 27 - 83222

18 - 9651 18 - 9015 11 - 9748 45 - 8899

39 - 9702 39 - 9835 35 - 9608 35 - 9292

11 - 10912 11 - 10189 8 - 10520 45 - 9057

35 - 10063 18 - 10961 18 - 10508 11 - 10573

27 - 11623 21 - 111939 18 - 11259 11 - 11791

39 - 11248 35 - 11590 27 - 11140 27 - 11299

49 - 11387 45 - 11954 45 - 11400 39 - 11286

11 - 12806 11 - 12302 11 - 12558 3 - 12543

27 - 12077 27 - 12557 21 - 12024 18 - 12763

3 - 13098 49 - 12683 49 - 12110 39 - 12265

35 - 13637 27 - 12890 21 - 13524 11 - 13545

11 - 14888 49 - 18115 49 - 18988 39 - 18482

11 - 15317 11 - 15287 49 - 14402 36 - 14224

21 - 16914 11 - 16985 35 - 15388 35 - 15650

49 - 16712 45 - 16664 39 - 16754 27 - 16344

45 - 17126 36 - 17856 27 - 17043 21 - 17948

21 - 18028 11 - 18001 11 - 18350 49 - 17852

36 - 18760 36 - 18936 35 - 18871 27 - 18630

3 - 19947 3 - 19456 3 - 19622 49 - 18461

36 - 19028 27 - 19950 18 - 19436 11 - 19408

11 - 20414 45 - 19347 39 - 19700 39 - 19282

39 - 20143 39 - 20005 21 - 20998 11 - 20107

18 - 21264 3 - 21231 49 -

בריתם פאלקנבלאַה

דרדרן לטעמך נישן בעבנעל רישד

באלשען דעם קנויל פון יושר/דיגע בעזיהונגנוןען
ען אלע בירגנערם, דאס איז זיין היסטארישע
ニישט האבען קיון העזה או גריםירען זיך מיטן פארב
פונן יושר און שביבען די דלאליע פון א קואזק-הנצען
ען ווערטן דער „בצ'ילַיְיָ“ פון יושר, ווועט ער
דילטיג אויך פאָר אונז יודען. דעם אָט ווועט
דילגער סינוט, וואָס בעווונען און בעקלאגען די
טורי אונזערע טראדייציעס: וואָו נאָר מיר וועעלען זעהן
שויידערליך צרות, גוזות און שחיותה, וואָס מיר
האבען אייברגעטען פון ציעושטע פאלשען דער
מאָקראטיזיעס; אָצינֶד בעקעמעפען מיר אומעטום די
זיין.
פ. ק.

וּרְיַצֵּע-הַעֲבִיג אֵין אַיְנָדִיעַ—

אָעַרְעַנְפּוֹלֶעֶר פָּאַסְטִינוּ צַו וּלְכָבֵעַ מַעַזְוּ מַעַזְוּ דָּעַרְלַעֲנַעַז אָסְדְּ גַּעַלְר

ה-דעת אַגְבָּעֶלְחָרֶט מיט איינען פון די גראטסען פֿערזַוִי
בערגונגס געווישאָטטען פון צָוֹן צָוֹן עֲגָלָנוֹן אַין אַ
זָוּן דעם האָט ער אַגְבָּעֶלְחָרֶט מיט 4 טְרָפְּסָטָן.
אַגְבָּעֶלְחָרֶט ער האָט זִיה גַּעֲמֹזֶת נָהָר פֿעַטָּס
אַפְּגָעָן ער האָט גַּעֲמֹזֶת פֿערְלָאָזָעָן וַיְיָנָעָ שָׁאָטָן
לְעַבְדִּישׁ גִּיטָּעָר, זַיְוָעָ שַׁהְבָּעָ יַאֲגָדְ-וַיְלָעָם אַין
יַיְהָ קְהַלָּעָן וְעַלְדָּעָר אַון אַין וְיַלְדָּעָטָעָן צָוֹן-
עֲגָלִישׁ בְּעָרָג, ער אַין אַקְיָלוּ אַיְבָּעָגְעָנָה-הַדָּעָן
אַין דעם מיט אַינְדִּישָׁן פֿאָכָט אַיְסָגָעָפָּה-צָעָן פֿאָזָן
אַלְאָן אַין דֻּלָּהָי, אַין זָמָעָר הַעֲסָטָעָן אַוְיָהָ
אַיְיָן אַדְעָר צְוּוֹיָהָדָשָׁן צָרָקָרְבָּרְגָּעָן אַין סִימָלָן.
יעַדְעָר עַגְלָעַנְדָּעָר וּוַיְיסָט, וְוָאָסָקָר אָקְרָבָן
אַלְרָדְרָעָגָט, וּוָעָן ער בעַחַמָּס אַן דעם פֿאָטָטָעָן. ער
וַיְיָסָט אַוְיָהָ, אַזְוַיְנָעָר פֿאָרוֹבִיטָטָגָן גַּעֲשָׁרְבָּעָנָעָר
פֿרְדִּיףָ פֿוֹן מַאֲרָקִיָּן פֿאָן צָעַטָּלָאנָן, דעם סַעְקָרָעָטָאָר
אַקְרָבָן אַידְעָעָן, אַזְוַיְנָקִיהָר גַּעֲמִינָרָט צָרָ וּוּרְעָעָ
אַוְיָהָ דַּעַם אַמְּטָפָן פֿוֹן וּוַיְצָעָקָנִיגָּיָהָ פֿוֹן אַינְדָּעָן.
אַבְּגָעָר בְּיֵי אַיצְטָהָטָן בְּאָךְ קִינְנָעָר זִיךְ נִישָׁת אַפְּגָעָ-
אַגָּטָן פֿוֹן דַּעַם פֿאָטָטָעָן, יַעַדְעָר האָט ער אַפְּשָׁר
אַיִתָּם אַשְׁלָלָעָן שְׁמַעַרְעָן גַּעֲוָהָרָהָעָיָ אַבְּלָק אַוְיָהָ
יַיְיָן בָּאָנָק קָאנְטָא אַין מַאֲמָעָנָט וּפָעָן ער האָט דַעַרְ-
אַלְעָטָן דַּעַם גַּרְוִיסָעָן בְּרִיףָ פֿוֹן דַּעַם בִּיוֹסָאנָהָעָס
אַלְאָן.
וַיְיָיל דִּי אַקְיָעָלָעָן נַאֲמִינָאַצְיָעָ קָומָט וּוּי אַלְעָ
אַיְיָן עַגְלָאָנָד מִיט גַּרְוִיסָעָ פֿאָרָמָאַלִּיטָטָעָן, מִיט אַ
יַּיְזָעָגָעָן בְּרִיףָ מִיט זִיבָעָן חַהְיָמָה, וּוּלְלָעָעָ דַעַר
קָעָנִיגָּיָהָלִיָּן לְעַגְתָּאָרְזִיָּה.
אַבְּגָר וּוָאָס נְצָטָט דַּעַם אַלְעָטָן טְאַטָּעָנסָן קְלָגָעָ
צָחָזָה, וּפָעָן דִּי אַזְיָקָנָאָבָעָ דַוְתָּה ! לְאָרָד לִגְלִיטָמָגָאָ-
ער יַוְנְגָעָר וּוָעָט אַמְּאָלָ אַוְיָד זַיְן זָחוֹן אַיִ-
עַרְלָאָזָעָן אַחֲנְלִיכָּבָעָץָה, אַבְּגָר אַוְיָד יַעֲבָר
אַעֲמָעָנָט נִשְׁתָּוּגָעָן נִיְּזָן — אַזְבָּעָ צָוַעַנְבָּרְצִיָּת וּוּעָט
אַאָר זַיְן גַּעֲלִיבָעָן דִּי נַוְיִתְיָגָעָן כָּוָנָטָעָן שְׁטָעָרְלִינָגָעָן
וּזְוּ דַעַרְלָעָנָעָן — וּפָעָן דַעַרְקָעָנָגָעָן וּוּטָמָאַת אַוְיָם *
וּוְהָלָעָן אַלְטָמָ וּוַיְצָעָקָנִיגָּיָהָ פֿוֹן אַינְדָּעָן.

בשנות א' לעברלייכ' סומע'. אין קערגלהיך' צד
עם ומואס מען דארך אלס אינהאבער פון דזיגען
פאסטען אוון טיטול איזטגעטען
וועילאוץ' דעם פאסטען. קען מען איצט נאך נישט
וואחרישיגליך' וועט דאס אויך בלייבען אַ
סוד פון זיין הארץ, וועלכען ער וועט קיינעם נישט
עדצעעהן.
א' הײַכער ענגליישער בעאמטער וואס שפילט
אָאנגעזעהגע ראלע איזיך' פון וויעז קעניג
אָאנן איבידען האט וועגן דעם דערצעעהלט אונטערע-
האנטער פרטיט. דער דאייגער בעאמטער האט נישט
וועגעלאָזט קיון שם סָקָק אִיבְּעָר דעם פָּאָקָט. אָנוֹ
אויף דער וועלט גיבט ער נישט קיון טיערער
פאסטען (פאר דעם אינהאבער) ווי דער פון וויעז
קעניג פון איבידען:
די פאנסיע איז האָאנְגְּוֶנְמָלָן בידיג. ער מהו
יעבען אויך פון זיין, וואס וועט דעם נאָרְמָלָן
אייאָפְּעָר שטארק וואונדרען. ער פון נישט
אָאָר אַיְּהָאָלָטָעָן אַזְּיָּה — ער מון אַזְּיָּהָאָלָטָעָן אַזְּיָּה
ינידישען הויף. דאס בעדייט הַזְּבָּאָה אַזְּיָּה פְּיִיעָר-
יליכקייטען. קלירער, אוניהארמען, קאָסְטִיּוּמן, אָזְּיָּה
אָסָט, מהווע א. וו. אָזְּן דוקאָ לאָרד ליבלייטגאָז
וועט האָבען צי זיגען אָזְּן צו זאגען, וויל אַזְּיָּה דֵּי
אהרונן 1936 אָזְּן 1987 זונען אַנגָעָמָעָרָקָט גַּעֲוָאָז
ען אַריַּה קָאָנְקָעָרָעָנָצָעָן וועגן דער ניער
ינידישער קאנטיטצִיעַן...
אָבער ער אָז אָז נישט געונג. וואס מען מון צו
עם פאסטען נאָה צוֹלְעָגָן געלד: לאָרד ליבלייט-
אי קערלרט אַזְּוִיז דעם נישט וועיגער ווי 7
ירעקטארען פאסטען. וואס ער האט מיט זיין
עוֹאַלְגָּעָר אַרְבִּיטִיסְזָאָמְפִּיָּת אָזְּן ווּסְעָן בָּזָן אַיְצָט
ערנומען.

די צונגלאישע פֿאַטערס פָּון די אַלטְעַ דִּיפְאַלְמָא
ישע היינזער פְּלַעגְעַן זַיִעַר זַיְהָן דָּאס רֹב אַיבֶּרֶד
אוֹעֵן אַפְּנָגָע קְלַבְגַּע עַצְׂחָן. די ווַיכְטִיגְסְּטָעַ יַרְשָׁה
עַשְׁתָּהָטָה אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת
טַעַמְלִיבָּג יַעֲרְלִיכָּע הַכְּנָהָה, נָאָר אַיְן יַעֲנַע גַּעַץ
אַיְמָע אַנוֹיְזָוְגָּעָן, ווֹאָס שְׁתָמָעָן אַיְן דָּעַר מַעֲהָרָה
יַיִשְׁטָס פָּון בִּיטְעָרָע לַעֲפָגָען-עַרְקָהָרְגָּעָן אַיְן וּוּלְזָן
עַזְׂיָה גִּיבָּעָן אַבְּפָרְנִישָׁת אַיְף דָּעַם לַעֲפָגָען וּוּלְזָן
יַעֲרַע זַיְהָן.
אָזֶן. דִּעְרְצָהָלָט מַעַן לְמַשֵּׁל, דִּעְרְצָהָלָט
אָאָרְד לִינְבְּלִיטָן גַּאֲזָה, דִּעְרְצָהָלָטְקְלִיכְעָר גַּעַנְעָרָאל
בְּעַבְרָנוֹאָטָה אַיְן אַוִּיסְטְּרָאַלְיָעָן הַאַט זַיְהָן אַיְן
עַרְגְּעַלְאָזָטָן די ווַיכְטִיגְסְּטָעַ עַצְׂחָן אוֹעַר זָאָל זַיְחָד
יַיְנָמָל נִישְׁתָּבְעַמְהָעָן צַו בַּעֲקוֹמָעָן אַגְּרוֹדִישָׁע
מַטָּמָט, זַיְהָן אַשְׁטִיגְגָּר אַפְּאַסְטָעָן פָּון גַּעַנְעָרָאל גַּוְּזָן
עַרְנוֹאָטָה. וּוּילְעָס דְּרָדָהָת אַסְכָּהָן צַדְעַרְלִיכְעָן
שְׁשָׁתָן נָאָר די שַׁעַהְגָּעָן פְּרִיעָעָן צִיִּית — נָאָר אַיְיךְ
אַסְסָס פְּרַעְמָעָגָן. עַר הַאַט אַוִּיכְגָּעָוְזָעָן, אַו אַוְּן
שַׁחַד פָּון צַוְּיָהָר וּוּסָס עַר אַיזְגְּעַיְזָעָן גַּעַנְעָרָאל
עַרְנוֹאָטָה אַיְן אַוִּיסְטְּרָאַלְיָעָן הַאַט עַר צִוְּמָעָסָק
זְגַלְעָגָט 25 טַוְיזָעָט פְּגָנָת שְׁטַעְרְלִינְג.
אִיצְטָס וּוּרְטָס בְּעַשְׁתִּיםְטָס דִּעְרְצָהָלָט נִיעָר ווַיזְעַ-קְעַנְגִּיב
זָן אַיְדְּרָעָן, וּוּלְכָבָעָר אַלְסָס פְּעַטְרַעְטָעָר פָּון קִיִּיְדָן
הַנְּרָפָר פָּויְאַבְּגִיעָן וּוּסָט שְׁפְּלִיעָן דִּי רַאֲלָעָס פְּלוֹגְגַעְנָא
לְגַלְעַד גַּוְעַרְנָאָטָה מִטָּס קְעָנָגִין — טִימְוָל אַיְן מִשְׁדָּן
זָן 5 יַאֲהָרָה. דִּעְרְצָהָלָט אַיְצְטִיגְגָּר ווַיזְעַ-קְעַנְגִּיב ווּסְעַטְרָפָר
יִשְׁתְּצִין פְּרָאָגָרָם אַוְעַקְעָן פָּון זַיְהָן אַמְתָּס עַרְשָׁתָן דָּעַם
אַפְּרִיל 1936. עַר וּוּסָט דָּאסְטָן מִתְּזָנָן מִתְּזָנָן זַיְהָן
זְדַעְלִיכְטַעְרָגָן. אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת
זְדַרְזִיעָר וּוּסָט אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת אַבְּפָרְנִישָׁת
צַעְקָנִינְג דִּעְרְצָהָלָט לִינְבְּלִיטָן.
אַיְיךְ דִּעְרְצָהָלָט אַיְצְטִיגְגָּר ווַיזְעַ-קְעַנְגִּיב דִּעְרְצָהָלָט עַנְלָה
זְוַילְעַקְטָאָן הַאַט צַו זַיְהָן בְּעַדְוִירְעָן זַיְהָן דִּעְרְצָהָלָט
אָוָסָט, אָז דִּי פְּאַרְגְּזָעַהָעָן יַעֲרְלִיכְעָע פְּעָנְסִיעָן
אַרְזָן פְּאַסְטָעָן פָּון ווַיזְעַ-קְעַנְגִּיב פָּון אַיְגְּדִיעָן ווּאָס
עַשְׁתָּהָטָה פָּון 19 זְזַעְגָּט קְרָנְטָס שְׁטַעְרְלִינְג. אַיְן

ע און פוילען. דעם אקראטמייע איז דאך יושר, און
קנער שוויז איז דאך שטענדונג אונגעטער די פליינען
ו יושר, א החז דעם איז דאך די גאנצע יודישע
הראצל פון קדמוניים און בעגרינדערט אויהך די פידנ-
שען פון יושר, הויינט ווי קענען מיר צוזעההן, ווי
ה דעם אקראטמייע ווערט פערשטוטויסען און נאך אליאין
כ בעטוויליגען אינס אקט פון פערשטוטויסונג...
ז ענטפערט מען זוי אויהך דער ערעדער פראגגע,
ל אמרת, מיד דארפערן טאקט פאדערן אונזער דעכט
ג מר וועלען נישט אויפחערן, זוי צו פאדערן,
ה ער אויב דער אנדערער עד אכמערט זיך מיט
ב זונ, פערליךענט אונז דעם חוב, און דערבי זע-
א פערהאן צוויי מינימ טענזה, איין טענזה איז
ב נאך, איז מלחנה פונם געגעדר זויל בי אונז
א קצחת, איז מלחנה פונם געגעדר זויל בי אונז
ד גאנצען צונעהמען און די אנדערער מלחנה געהמאט
מ נישט אונגאנצען, וועלען מיר זיין בוגדים און
ג דרבכערם, ווען מיר וועלען זונגען, איז ס'איין
צ סער צונעהמען אינגאנצען, אידער לאזען איביסעל...
ש די, תפסת מרופאה ניקעס דארפערן גערענסען, וואס
ע זערע חכמים זונען, איז, תפסת מרופאה, איז לא
ר סט — איז מוויל אנקאפען א סד פאך אמאָל, באפט
ל גאנרונישט אריין...
4 זוי דארפערן אונט וויסען, איז אויך ביום געגעדר
פ ענטפערט מירופאה ניקעס, וואס זויעד
ו אנדראם איז בערויפערן אונז פון אללאַ, להחשוד
ז גאנצער, ווי חמן איז זיין ציט, איז ווי היטלער איז
ו גאנצער צייט. איז אויב מיר פערשטעהען, איז פאָר
א איז אויב בעסער, ווען דער געגעדר איז א מינומאָז
ס, א „תפסת מועט“ ניק, מזען מיר עס אליאין

יאם געפיט איז קינפטיגער איטאליעניש-איפסינישער מלחה

אַרְמָאָעֵן קָוֹן 200 טּוּזּוּגֶט זָלְגָּנֶר זָהָר שְׁוּעָר אָנִי
 בַּיְ דַּעַם קָלְעָנְסְּטָעָן מְכְשָׂול (שְׁלִיסְטָעָן דַּעַם סְטוּעָן קָאָן
 וְאָלָן, אֲנַגְּדָרְוֹאַרְטָעָטָעָן קָעָרְקְּלִיְּצְוָנָג) דָּעָרְקְּיָהָרָעָן
 צַיְ אַקְּטָאַטְּרָאָפָעָן.
 דָּאָס אַבְּיִסְטִּינְיִשְׁעָן הַוִּיכְלָאָנָד לִיגְטָמִיט 2 בֵּין 3
 זָיוּנְטָבָט מַעְטָר אַבְּיִרְדָּעָר אַזְּבָּרְקָהָלָאָן קָוֹן יִם
 עַבְּ יִגְּטָ אַלְּוָא הַכְּבָעָר וְיִדְּרָעָגְוָוָאָנָט אַיְן וְאַ
 קָאָפְּגָאָנָעָן אַיְן אַקְּלָהָהָעָכְּבָר וְיִדְּרָעָגְרָאָךְ-שְׁפִּישָׁ
 דִּי אַיְירָאַפְּעָעָרָדָר קָלְגָּאָעָן זִיר דָא כָּסְדָּר אַוְיָחָא אַגְּ
 רְזִיְּנָן אַיְן דִּי אַיְוּרָעָן, בְּלוֹטְנִיגְּנָן קָוֹן דַּעַר נָאָן אַנְ
 אַזְּיָּעָרָעָן, הַאַרְקְּלָאַפָּעָן, אַשְׁנָעַלְעָרָעָר שְׁפָאַצְּרָ
 יָאָגָּנוֹן קוֹסְ וּוֹתָטָאָרָוָס, אַמְּגָּנְגָּלָעָאָרָיָן אַטְּפָם.
 לָאָגָּנוֹן מַאְרָשָׁעָן אַיְן דַּעַר קָלְלָעָר אַוִּיסְטָוָנָג קָוֹן
 אֲנַיְרָאַפְּעָאַשְׁיָעָר זָלְגָּנֶר אַיְן דָא אֲפִיזְיָשָׁעָן אַגְּ
 מַעְגְּלִיקְיָהָט. עַס אַיְן שְׁזִוְּנָה וּסְ אַזְּבָּרְקָהָלָאָן
 קָעָן שְׁלָעָפְּגָן דִּי בִּקְסָן דִּי פְּאַזְּדָאַיָּעָן. אַיְן דִּי
 טְלִיכָּעָהָתָאָלָעָן וּוֹדָעָר, וּסְ אַפְּחָלָעָן אַוְיָחָן נִישָׁט
 אַיְן דְּזָנוֹגָעָן מַעְרְקוֹיְרָדְגָעָן לְאַבְּדָה הַעֲרָשָׁת אַרְתָּאָ
 פִּישָׁעָה הַיְּזָה וּסְ אַיְן נָאָךְ אַוְנָעַרְטָרְגָּלְכִּיבָּר מִיטָּדִי
 דְּזָנוֹגָעָן קָוֹן דִּי בְּלָאָטָס, וּסְ אַזְּנָעָן הַעֲרָסָטָמָ
 מִיטָּ גַּעַפְּחָרְלִיכְיָעָה קִיחְטָעָן קָוֹן קָעָרְשְׁדִּעְגָּעָן מַסְכָּבָ
 דִּיְגָּעָ פִּיבָּרָטָס, וּסְ אַזְּנָעָן בֵּין אַיְצָטָזְבָּךְ נִישָׁט אַוְיָ
 גַּעַפְּאָרָשָׁתָגְבָּוֹאָרָעָן, גַּוְתָּעָשָׁאָפָעָן זָנָעָן אַיְזָ
 טִיגְּעָן מַאְמָעָנָטָקְעָהָאָן סְדָ-חַכְלָל... 56 קְלִימָעָטָר
 אַיְן צָעָנְטָעָר קָוֹן לְאָגָּדָה, דִּי קָאָמְפָּנִיקָאַצְּיָעָ קְוָמָט פָּאָר
 דָּוָרָךְ שְׁמָאָלָעָבָרָד: דָּוְרָכְבָּגָעָגָג, וְאוֹרָעָס גַּעַתָּמָ
 שְׁוּעָרְגִּיקִיטָעָן נָאָרָרְוָהָת אַנְגָּלָדְעָנָעָן מַוְילָ
 אַיְזָעָל. וּזְעָגָעָן דַּעַם, אֲזָוְדָאָרְטָזְבָּךְ אַזְּדוֹרָךְ אֲפָנְצָעָר
 וְאָגָעָן, אֲלָאָטָאָזְבָּנָשָׁוָס וּסְ אַזְּבָּנָשָׁוָס. אַעְרָפָלָאָגָעָן
 הַאָבָּעָן זַיְ אַיְשָׁטָה אַנְדָּעָרְגָּלְאָזָעָן אַגְּ וּלְעָלָעָן
 דִּי לְעַצְּטָעָ דָּעַפְּעָשָׁעָן הַאָבָּעָן גַּעַמְלָדָעָט, אֲזָוְאִידָּ
 טָאָלְעִינִישָׁ אַיְלִיטָר זָלְעָן שְׁזִוְּנָה הַאָבָּעָן אַרְבָּעָגָעָ
 טָרְעָעָן דִּי אַבְּיִסְטִּינְיִשְׁעָ גְּרוּנָיִשְׁ, עַס אֲזָוְדָעָר
 גָּאנְגָּעָמְגָלִין, אֲזָוְזִוְּנָה זָיְהָנְטָסָטָעָ שְׁהָעָן
 וּוּלְעָלָעָן אַגְּהָוָיְבָעָן צַיְ שְׁפִּילְעָן דִּי הַאָרְמָאָטָעָן אַזָּן
 דָּעַר בְּלוֹטְיִגְּעָר טָאָנִי וּוּטָז זִיר אַגְּהָוָיְבָעָן. דָּעַר אָוִיסְ
 גָּאָגָג קָוֹן קָאָמָף אַיְזָן אַיְגָעְטָלִיךְ שְׁזִוְּנָה אֲפָרָאָזִיסְ
 בְּשָׁתִּים טָעָר וּמַעְן מַעְן בְּיִרְיָעָ צְדִירִים, אַבְּיִרְבָּרָ אַיְזָן
 יְלָלָעָמְגָלְכִּיקִיטָעָן קָוֹן דַּעַר מִיְּנוֹגָגָקְוָן אֲפָרָוָן,
 נִישָׁט אַוְנָיְבָטְעָרְסָטָאָגָט דִּי מִיְּנוֹגָגָקְוָן אֲפָרָוָן
 וּוּסְ קָעָן דִּי גַּעַבְּגָד אַזָּן הַאָט דָעַרְבָּרְדָּרְמִילְכִּיבָּר
 קִיטָּשׁ בְּעַסְעָרָ צַי אַהֲרָנִילְעָן וּוּגְעָן דִּי אַזְּיָּזְכָּטָעָן
 קָוֹן דַּעַם קְוּמָנְגָּעָן קָעָן קָאָמָף.
 דָּעַר קָרְעָסְפָּגְנְדָעָטָן קָוֹן דַּעַר גָּאוֹן. פָּאלָיָ
 דִּיְרָ בְּגָדָגָן רִיכְטָעָר, וּוּלְכָלְרָ קָעָן גּוֹט דָּאָס גַּעַבְּיָ
 קָוֹן מוֹהָה-אַקְּרִיקָא שְׁרִיבָּתָן וּוּגְעָן דָעַר אַזְּיָּזְכָּטָעָן
 קָוֹן קָאָמָף אַזָּן אַבְּיִסְטִּינְיִשְׁעָן צְוִישָׁעָן אַנְדָּרְעָסָטָעָן
 גַּעַנְדָּעָס :
 אֲ וּוּכִתְגָּוּ וּוּזְרָק קָוֹן יְאָפָנִישָׁעָן גַּעַנְגָּעָן
 טָמָאָק אַלְעָלָ רֻבְּכָט, צַוְּנוֹן, וּוּסְ אַדְ וּוּלְ? אָנוֹ
 שְׁתָאָבָּה, הַאָלָט דִּי הַוִּיפְּטָסִיבָה קָוֹן דַּעַר רַוְּמָשָׁעָר
 אָזָן אֲמַהְדָּזְשָׁוְרִיכְעָן אַיְן יְאָהָר 1904 דִּי לְעָנָג
 מְפָלָה אַיְן מַאְנָדְזָוְרִיכְעָן אַיְן יְאָהָר 1904 דִּי לְעָנָג
 שְׁתִּיםְיָעָן אֲמַנְדָּרְהָרְחוּם, הָחָט זַי דָעַרְצָוּן רֻבְּכָטָ
 קָוֹן דַּעַר רַוְּמָשָׁעָר קָמְנוֹנִיקָאַצְּיָעָ לִיבְנָעָ, וּסְ אַחֲתָ
 בְּעַטְרָאָדָעָן קָוֹן דִּי גְּרוּנִיכְעָן קָוֹן אַיְרָאַפְּעָאַיָּשָׁעָן
 וּסְתָלָאָדָבָיְן קָאָרְבָּיְן 6000 קְלָמָעָטָעָר. אִיטָּאָלְעָן
 אַחָטָהָמָעָטָעָן פָּוּנוֹגָעָן שְׁטָמָאָטָעָן שְׁטָמָאָטָעָן
 יְוּזָמָן אַיְן דָעַמְאָרְטָאַיִשְׁעָ וּוּחָלְעָן? אָנוֹ צַי הַאָט
 דָוָרָךְ מַאְסָוָא—אַסְמָאָכָא 4000 קְלִיאָמָעָטָר דָוָרָ
 מַאְגָּרְדִּיםָאָ אַזָּן סְמָאָל אַפְּיָיְלָ 7000 קְלִיאָמָעָטָר.
 דָעַר אַוְטָעָרְדִּישָׁדָ אַיְן נָאָרְדָעָר, אֲזָוְזִוְשָׁעָן אַיְרָאָ
 פְּגָאִישָׁעָן רַוְּסָלָאָן אַזָּן דַּעַם פְּרָאָגָט אַיְן מַאְנָדְזָוָ
 יְעָן אַיְזָטָה גּוֹעָזָן קִיְּזָן שְׁוּעָן קָאָגָל, וּסְ אַ
 קְרָעְמָדָעָן מַאְכָטָקָעָן צַי יְעָלָעָן מַאְמָעָטָ שְׁלִיסְטָעָן
 וּוּגְשָׁעָרָמָעָן שְׁבָעָנָה וּשְׁבָעָנָה תְּהָאָרָהָמָעָן
 וּוּגְשָׁעָרָמָעָן שְׁבָעָנָה וּשְׁבָעָנָה תְּהָאָרָהָמָעָן
 אַיְהָרָמָעָן מַיְתָּבָעָוָת וּשְׁבָעָנָה יְוּשָׁעָן
 וּוּגְשָׁעָרָמָעָן שְׁבָעָנָה וּשְׁבָעָנָה תְּהָאָרָהָמָעָן

וְאַתָּה שִׁיר דָּרֶר טָמֵח וְעַנְעָן סָפָם דְּעַמְּאַקְרָטִיט
זַיְשָׁר, אַיְזָגָע נְעַנְגָּז צֹו דְּעַמְּאַתְּהָגָעָן, אַז אַרוֹם דָּרֶר
וְיָגָעָר מְעַנְגָּה טְרָעָפָן זַיְדְּצָנוֹנִיךְ דַּי יְוִדְּוִישָׁע אַבָּ
לְעַנְגָּטָעָן מִיטָּדִי... עַנְדְּקָעָם.

אַוְיךְ זַיְיָ, דַּי עַנְדְּקָעָם, דְּרוֹינְגָּעָן פָּוָן דָּרֶר אַיְצָ
עַר וְוַאֲחַלְקָאַמְּפָאַנִּיעָ, אַז וַיְיַיְלָד יְוָדָעָן זְעַנְגָּעָן
עַן יוֹשָׁר, אַיְזָגָע סִימָן, אַז דָּרֶר יוֹשָׁר אַיְזָגָע
עַן, וַיְיַיְלָד יְוָדָעָן הַאֲבָעָן מוֹרָא פָּאָר דָּרֶר דָּעָ
קְרָאַטִּיעָ, אַיְזָגָע סִימָן, אַז דַּי דְּעַמְּאַקְרָטִיט עַדְרָה
זְעַגְעָן יוֹדָעָן.

שְׂוִין דְּעַרְפָּוָן אַלְיוֹין, וְאַתָּה דַּי עַנְדְּקָעָם פְּעַרְטִוִּיר
עַן אַטְדָּס פְּרָנְצִיָּה, וְוַעֲרָתְקָלָאָר, אַז עַד אַיְזָ
אַונְגָּס מַסְפָּעָן, וַיְיַיְלָד סְכִיחָמָותָן.

אַבְּעָדָר דָּרֶר עַנְגָּז דְּעַמְּאַקְרָטִיט עַזְוּ נַאֲרָב בְּכָל
סְמָט אַיְנָגָעָנְגָעָן אַנְכָּאַוְיָפְגָעָלְעָרְטָרָה. צַי חָאָט אַ
סְמָטָקָעָ אַלְעָ רַעַכְתָּ, צַו טָוָן, וְאַתָּה דָּרֶר וּוּלְלָאָן
אַז אַז מְהֻדרָּהִיט בְּשָׁלִיסָט, אַחֲנָן אַפְּרָוָאָס צַו
שְׁטִיסָעָן אַז מְיַנְדָּרָהִיט, חָאָט זַי דְּרַעַכְתָּ
מְפָרָהָאָס וְוַעֲרָעָן אַלְעָ דְּעַמְּאַקְרָטִיט שָׁעָן קָאנְסָטָרָ
יְוִיעָס דְּעַנְגָּלָאַמְּעַנְטָרָט מִיטָּדִי בְּעַוּאוֹרְעָנִישָׁן פָּאָר
דְּעַרְהָהִיט עַזְוּ פְּנוֹוָאָגָעָן שְׁטָמָטָט דָּרֶר פְּרָאַפְּרָאַצְּיוֹאָ
הָעָגָעָן אַיְזָגָע זְעַנְגָּעָן זְעַנְגָּעָן אַז אַרְתָּ
יְוִוָּס אַיְזָגָע דְּעַמְּאַקְרָטִיט שָׁוּ וְוַאֲחַלְעָן? אַזְוּ צַי חָאָט
אַז דָּרֶר פּוֹלִישָׁעָר, "דְּעַמְּאַקְרָטִיט שָׁעָר" פְּלִינְגָּל אָוִים
דְּרָבִיָּה עַפְעָס אַמְּוֹן יְוָשָׁר/דִּיגָּעָן דְּעַנְגָּלָאָמָן לְגַבִּי
יְוִידְּוִישָׁעָר מִינְדָּרָהִיט, אַז עַד זָאָל שְׁעַנְעָן קוּמָעָן
אַיְהָר מִיטָּבְּיָוָתָו וְעַנְעָן יְוִשְׁךָ

עד און מאגאָזיבען, אוּיבַּקְּן אַסְמָאָרָא, דער הוֹיפְט
סְתָמָאָט קְּן עֲרִיטְרָעָא, בֵּין אַדִּיס אֶבְעָה אַיְזָן 700
לְילָאמָעְטָר, אַן קְּן מַגָּאָדִיסְצִיּוֹן. אַנְּן אַיטָּלְיעַ
שְׁעַן סָמָאָלִי — 1000 קְּילָמָעְטָר.
אַמְּחַמְּד אַמְּדַעַנְעַ אַרְמָעַ אַיְזָן אַרְגָּאָזִים וּוְאָס
עַן בּוֹיעַן וּוּעַגְעַן, אַיְבָּעוֹרָאָרְכָּעָן בְּרִיקָעָן, פְּעַרְ-
יְינִיגְעָן אַיְזָן אַמְּבָאָ מִיט דָּעָר צְוִוִּיטָר, אַבְעָר דָּאָר
עַגְעַן דֵּי שְׂעוּרִיכְגִּיקְיָהָעָן גַּעֲוָאָלְדִּיגְעָן אַן שְׁטָלָעָן
יְוִיסְעָרְגָּוּעָהָנְלִיךְ גְּרוֹיְסָטְרָאָטָעָנִישׁ — טָעַב,
שְׁעַן פְּאַדְעָרְגָּעָן.

הען אַס זָבֵשׂ יְשֵׁשׁ גְּעוֹשׂ עַס זָקִן אַיְגָעָנֶבֶת
דָּרְבֵּעַ רְחַבֵּעַ נָאָר אַבְּגַעַדְצַטְעַן טַעַטְגַּקְיִיטַס
גַּעֲפַט נִישְׁתַּו וּוֹיְתַּזְּנֵן דָּרְבֵּר אַזְּעַעַט
אַבְּעַר דָּאַס אַלְזַּן זַעַנְעַן נָאָר קְלִינְגִּיקִיטַעַן אַיְן
שַׁעַרְגַּלְיַיךְ מִיטַּדְיַוְעַרְגִּיקִיטַעַן קְזַן גַּעַבִּיטַע,
אוֹ אַבְּיִיסְנִיגְעַן אַיְזַּן אַבְּגַרְגִּיבַּגְּ לְאַנְדַּ אַיְזַּן זַעַנְגַּי.
הַאֲנִיבָּאַל אַיְזַּן אַדְרוֹרַ מִיטַּדְיַוְעַרְגִּיקִיטַעַן הַעַלְעַטְאַנְטַעַן אַבְּעַר
דָּרְבַּר הַעַכְסְּטַעַר בַּעַרְגִּיעַר גַּעַנְגַּנְדַּקְּן גַּעַ
דָּרְבַּר אַיְרָאַפְּעַ, שִׁקְמַט אַזְּיַין סְבוֹבָאַרְאַוְוּ, נַאֲפָלָעַזְוּן הַאֲבָעַן
דוֹ דַיְוִישַׁע מְלִיכַם סְבוֹבָאַרְאַוְוּ, דָּרְבַּצְיַה אַתְּ דַוְסְלַאְנַדְיַשְׁטַע
אַקְרַשְׁעַ, דָּרְבַּר אַיְזַּן דָּרְבַּר בְּרִיהַ
אַדְרַאְרַט שִׁיקְעַן אַזְּיַין פְּרָאַגְּטַן נִישְׁתַּקְיַין לְעַבְנַס
פְּעַרְלְוַטְעַן אַיְן מַעַנְשַׁעַן אַוְן מַאְתְּעַרְיאַלְעַן. אַיְן
אַבְּיִיסְנִיגְעַן אַיְזַּן אַבְּעַר דִּי לְאַגְּעַן אַגְּנַעַן אַנְדְּרַעַן.
אַבְּיִיסְנִיגְעַן קְעַן מַעַן פְּעַרְגְּלִילְיִקְּעַן צַר אַרְיוֹגִעַר אַמְּעַן
וַיְקַאנְעַר שְׁטַטָּם, וּוֹסָקְעַטְהַעַט אַזְּיַשְׁלִילְיַיךְ קְזַן
רְיוֹגַעַ וּוֹאַלְקַעַן קְרַאְצַעַרְסַ אַהֲן טִירַעַן אַזְּן גַּעַנְטַעַט.
אַזְּעַלְכַּעַ וּוֹאַלְקַעַן קְרַאְצַעְרַ רַוְּתַעַמְּטַעַר
סִיבְעַן אַמְּבָאַס, זַיְיַ זַעַבְעַן זַהְרַ מַשְׁפַּעַתְדַּיְהַ אַזְּיַיךְ דִּי
זַיְיַתְעַן אַהֲן טִילְמַאל הַזְּיַעַן זַיְיַ אַזְּיַהַ וּוֹיְ אַ

